

NOVES COLLES I EXPANSIÓ CASTELLERA

ELS DARRERS DECENIS EN EL MÓN CASTELLER:

Els finals dels 60 i primers dels 70 marquen l'inici de la "segona època d'or" del món casteller. Les primeres torres de 8 i els primers pilars de 7 del segle, a banda del carregament envoltat de polèmica del primer 5 de 8, en el marc de la pugna per l'hegemonia entre la Vella de Valls i els Nens del Vendrell, amb colles aleshores de "segon nivell", com la de Vilafranca i Tarragona, amb tímids inicis d'expansió cap el Garraf (Milanova i Sitges) i el Barcelonès, colles netament subsidiàries de les anteriors. Hi ha també tímids intents de crear colles al Vallès (La Roca i Montmeló).

Aquesta "foto", fixa durant una dècada, configura un escenari bàsic en el que, el "triangle màgic" Valls - Milanova - Tarragona, esdevé el pol del món casteller. En aquest territori els castellers són considerats una sòlida tradició pròpia, són simplement "castells", mentre que a les primeres àrees d'expansió, els castells porten adherits uns valors que, amb la fi de la dictadura franquista, incrementen la seva presència i potencial legitimador. A les colles de la zona d'expansió, s'hi exalta la catalinitat (fer castells és fer país), de la democràcia popular i participativa (les colles són entitats on tothom és igual i necessari i es gestionen democràticament), de la capacitat integradora de les colles (la presència de les dones, dels inmigrants, les minories ètniques). Tot això sense treure als castells el seu "leit motiv" de fer castells, i més si tenim en compte que molts dels seus dirigents provenen de la zona "tradicional".

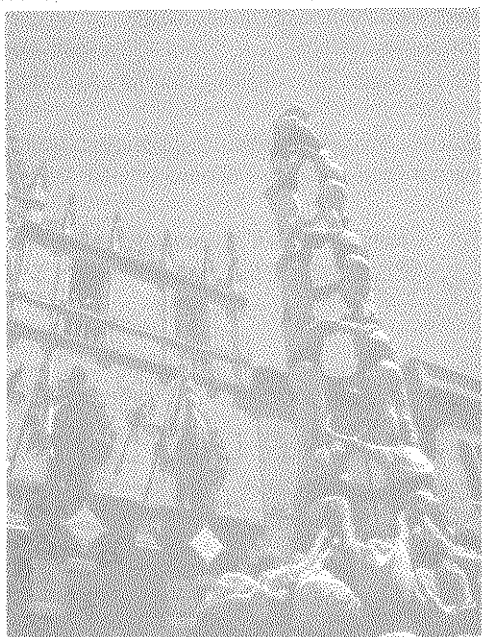
Amb tot això, neix la segona colla a Valls (la Jove, al 71), retorna una segona colla a Tarragona (la Jove, al 79), neixen dues colles a Terrassa (Minyons, al 79 i Castellers al 80), es consolida la colla de Vilafranca com a puntera i decauen progresivament els Nens del Vendrell, i entrem als 80. Tenim un món casteller doblement bipolar. Pel que fa a la qualitat, passem de Valls - Vendrell a Valls - Vilafranca. Pel que fa a la quantitat, (de colles), tenim la polarització àrea tradicional - àrea d'expansió o, dit d'un altre manera, colles velles - colles noves.

Durant els 80 hi ha diversos esdeveniments que modifiquen el mapa anterior: la reinstauració del concurs de castells de Tarragona (80), l'assoliment de castells de 9 (4 de 9 la Vella i 5 de 8 la Jove al 81 i 3 de 9 la Jove al 84), la consolidació dels Minyons de Terrassa com a colla capdavantera (5 de 8 al 87 i 3 de 9 al 88) i l'ampliació de colles capaces d'aixecar castells de 9 (Vilafranca 87). Això trenca la bipolarització geogràfica zona tradicional - zona d'expansió i també l'hegemonia de Valls.

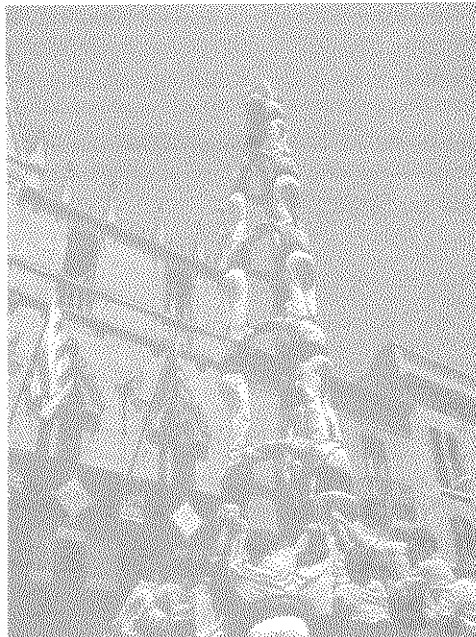
En síntesi, vejem que durant els 80, canvia l'escenari de les dècades anteriors que es torna molt més dinàmic incorporant noves variables de caràcter endògen, és a dir, de la pròpia dinàmica del fet casteller. Serà a l'inici de la dècada dels 90 quan s'incorporin varibles de caràcter exògen, externes, que alteren profundament la situació i ens permeten entendre com s'ha arribat a la situació actual.

La creixent presència dels castells a la TV i altres mitjans a partir de primers del 90, permet que arribin a audiències significatives que no els coneixen de prop, potencia les característiques espectaculars i competitives. Es genera una mena de concurs artífic sobre els castells com a "esport popular català" i poden ser útils a projectes polítics o socioculturals. Tot això porta a la creació de colles (amb continuïtat o no) a molts llocs. Cadascuna amb motius diferents, però en podem fer un resum dels possibles que motibaven aquestes creacions: grups de jovent inquiet per l'absència a la seva població d'espais de socialització i associacionisme; ciutats que, per orgull d'identitat local o com element de cohesió, la crean des del poder; grups de gent amb interès preexistent pels castells, a vegades, exmembres d'altres colles; i per últim, grups particeps d'algun dels apartats anteriors que fan la "colla del barri".

Tot això ha portat al món casteller actual, amb 58 colles, a gairabé totes les terres de parla catalana, amb un multinivell. Les colles es creen les seves pròpies rivalitats amb les del seu nivell i s'alineen amb alguna de "gran" que, per la seva part, lluita per anar al davant sense aconseguir l'hegemonia.

4 de 9 amb folre.
Minyons de Terrassa.

3 de 9 amb folre.
Minyons de Terrassa.